

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Литвиненко В. І., Кісілевич-Чорнойван О. М.	
<i>Історико-правові аспекти розвитку приватної вищої освіти у США</i>	<i>63</i>
Bakhov I. S.	
<i>Active and interactive teaching methods as instruments for efficient activity of non-governmental institutions of higher education.....</i>	<i>66</i>
Костенко Р. В.	
<i>Соціальна адаптація та соціалізація майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки у приватному ЗВО</i>	<i>69</i>
Бойченко Н. М.	
<i>Викладання етики як приклад значущості дисциплін гуманітарного профілю в освітніх програмах недержавних ЗВО</i>	<i>73</i>
Пархоменко-Куцевіл О. І.	
<i>Формування національної ідеї в системі освіти України.....</i>	<i>75</i>
Недюха М. П.	
<i>Концептуальні засади державної освітньої політики (на прикладі класичного приватного університету)</i>	<i>77</i>
Білий Л. Г.	
<i>Перспективи діяльності закладів вищої освіти приватної форми власності в контексті впровадження Закону України “Про вищу освіту”</i>	<i>79</i>
Коляденко Н. В.	
<i>Концептуальні основи підготовки медичних психологів у сучасних умовах реформування медичної та освітньої галузей.....</i>	<i>81</i>
Гула Р. В.	
<i>Мілітарний аспект в теоретичних проблемах розвитку освіти при використанні досвіду бойових дій</i>	<i>84</i>
Житник Н. В.	
<i>Особливості діяльності недержавного ЗВО в умовах ринку освітніх послуг: регіональний аспект.....</i>	<i>87</i>
Шаповалова А. М.	
<i>Модернізація недержавного сектору освіти в Україні: питання часу</i>	<i>90</i>
Мурашко М. І., Назарко С. О.	
<i>Особливості функціонування державних та приватних закладів вищої освіти.....</i>	<i>93</i>
Лісовський П. М.	
<i>Феномен недержавної освіти в сучасній Україні: стан, пріоритети, імперативи</i>	<i>96</i>
Мартишин Д. С.	
<i>Основні тенденції соціальної політики православних церков України в умовах процесів модернізації</i>	<i>98</i>
Дегтяр О. А.	
<i>Інноваційний характер освітнього процесу недержавних закладів вищої освіти</i>	<i>104</i>
Лелик Л. І., Гринькевич О. С., Гринькевич В. М.	
<i>Ефективність вищої освіти в умовах глобальної академічної революції.....</i>	<i>106</i>
Dikarev O. I.	
<i>In search of a conceptual approach to “strategic culture” in elite preparation.....</i>	<i>109</i>

МОДЕРНІЗАЦІЯ НЕДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ПИТАННЯ ЧАСУ

Модернізація вищої освіти в Україні завжди була і залишається об'єктивною необхідністю. Молода європейська держава Україна знаходиться на етапі формування нової якісної недержавної освіти, яка за часи свого існування набула великого і важливого значення. В ХХІ столітті ми стали очевидцями зростання уваги до приватної освіти та розширення її ролі в суспільстві.

Освіта сьогодення в цілому розглядається у цивілізованому суспільстві не тільки як задоволення фахових потреб особистості, а як духовна і культурна потреба.

Заклади освіти в державі, які засновані на недержавній формі власності, керуються в своїй діяльності Законами України “Про освіту”, “Про підприємства в Україні”, “Про підприємництво” та “Положенням про державний вищий навчальний заклад” тощо. Це приводить до несприятливої ситуації щодо податків порівняно з державними вищими навчальними закладами. Є розбіжності в пенсійному забезпеченні викладачів і наукових співробітників державних ВНЗ і ВНЗ приватної форми власності [1].

Основною метою подальшого розвитку вищої освіти, звичайно, є переростання кількісних показників у якісні. Аналіз стану вищої освіти в Україні показує, що її якість залежить від якості та інновації програм підготовки, інфраструктури внутрішнього і зовнішнього середовища. І все це, є передумовою економічного, політичного та інтелектуального розвитку суспільства? Безумовно, об'єктивне обґрунтування змістовно-структурного формування загальних вимог до системи вищої освіти, яке базується на законах ринку — суспільного розподілу праці, змінах умов праці та конкуренції.

Варто згадати з цього приводу, що розвиток приватної, недержавної освіти разом з вдосконаленням державної її форми є об'єктивним процесом і однією з провідних світових тенденцій. Це визначається багатьма причинами, головними з яких можна вважати:

- поглиблення загальної кризи традиційної державної системи вищої освіти, яка не оминула сфери її фінансування та управління;
- вступ людства в еру інформаційного суспільства, що потребує цілком нових підходів до якості та цілей вищої освіти;
- глобальний процес децентралізації держави та автономізації суспільства;
- розвиток ринкових відносин, поглиблення демократії та зміцнення громадянського суспільства, структурним елементом якого є і приватний сектор освіти [2, 142].

Між іншим, Віктор Воронін, директор Центру організації наукової роботи та інновацій в освітньому процесі Міжрегіональної академії управління персоналом в ОСВІТІ.UA наводить приклади щодо системи вищої освіти в усьому світі, в переважній мірі вона є недержавною. Достатньо назвати знамениту британську групу “Рассел”, до якої входять 24 найкращих університети Великобританії, а також всесвітньовідому “Лігу Плюща”, до якої належать кращі університети Північного Сходу

США. Список “найкращих” зарубіжних ВНЗ можна продовжувати і далі, але варто відмітити, що всі ці навчальні заклади приватні, і саме вони є планетарними лідерами в підготовці затребуваних кваліфікованих кадрів в різних сферах та наукових досягненнях (про що свідчить кількість Нобелівських лауреатів). Не буде перебільшенням відзначити, що саме з числа їх випускників формується культурна, наукова, управлінська еліта сучасних розвинених країн світу. Окрім того, це підтверджує надзвичайно високу якість отриманої недержавної освіти, а диплом гарантує, в будь-якій обраній сфері діяльності — успішну кар’єру [3].

З огляду на сучасні реалії, у США, наприклад, багато приватних коледжів, університетів, які отримують значну фінансову підтримку від уряду, в той час як державні навчальні заклади шукають не бюджетні джерела фінансування і вводять оплату за навчання. Серед фінансових засобів, переважне місце займають субсидії федерального уряду, які отримують недержавні ВНЗ. Це дає органам державної влади право контролювати якість навчальної роботи та цільове використання коштів. Цікаво, що іншими вагомими джерелами фінансування недержавних ВНЗ є також, недержавні субсидії: засоби фірм, благодійних фондів, приватних осіб. В розвитку вищої освіти США та інших країнах Заходу, поряд з прямими субсидіями важливу роль відіграють такі види державної допомоги, як виділення грантів навчальним закладам і викладачам, грошові компенсації біднішим сім’ям, діти яких добре вчаться тощо. Даніель Леві у своєму дослідженні приватної освіти Латинської Америки для визначення приватності вводить три критерії [4]:

- фінансовий — навчальний заклад є приватним, якщо використовує кошти не з державного сектора економіки, і державним, якщо воно фінансується за рахунок бюджету;
- управлінський — навчальний заклад є приватним, якщо керується неурядовим персоналом, і державним, якщо він керується урядом або призначеними ним особами;
- функціональний — визначається рівнем того, наскільки і за рахунок чого навчальний заклад виконує свої соціальні функції, і як ці функції співвідносяться з управлінськими і фінансовими критеріями.

Проте слід констатувати, що тенденції розвитку вищої освіти в Україні визначені стратегією її приєднання до Болонського процесу, яке відбулося з підписанням відповідного акту 19 травня 2005 року в м. Берген (Норвегія). Основною метою Болонського процесу є створення зони європейської вищої освіти. Тому запровадження Болонських принципів є важливим кроком на шляху до євроінтеграції України та засобом полегшення доступу громадян до якісної освіти. Основними принциповими позиціями створення зони європейської вищої освіти (цілі Болонського процесу) є:

- 1) запровадження двоступеневого навчання та освітніх і кваліфікаційних ступенів бакалавр-магістр;
- 2) запровадження кредитної системи обліку трудомісткості навчальної роботи студентів. За основу береться ECTS (European Credit Transfer System — європейська кредитно-трансферна система), що має накопичувальний характер;
- 3) формування системи контролю якості освіти;
- 4) покращення академічної мобільності студентів та викладачів;
- 5) підтримання привабливості європейської системи освіти з одночасним збереженням кращих традицій і надбань національної системи вищої освіти [5].

Отже, враховуючи зазначене, можна стверджувати, що інтеграція України у європейський простір протягом останніх 10-12 років реалізовувалася в рамках її участі у Болонському процесі, який започаткував становлення єдиного європейського

освітнього простору. У процесі реформування системи вищої та недержавної вищої освіти, Україна поступово переходить на європейські освітні стандарти. І це, в першу чергу, стосується переходу на багатоступеневу систему та відмову від освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст”, відсутнього у країнах Європи, реалізацією європейської кредитно модульної системи ECTS у навчальному процесі. Незважаючи на різноманітні перепони, у приватних вищих навчальних закладах є багато прогресивних сторін: по-перше, це підтримка відповідних державних органів сприяти вихованню висококваліфікованого спеціаліста, який адаптован до праці в умовах ринкової економіки; по-друге, спеціаліст, який буде працювати на користь своєї держави, знає передові європейські технології.

Відтак, саме вища освіта сьогодні має стати головною рушійною силою в зміні свідомості і поведінки людей, соціалізації сфери освіти, оптимізації форм передачі знань [6, с. 96].

З огляду на всі позитивні та негативні сторони приватної вищої освіти можна з впевненістю говорити про те, що модернізація недержавного сектору освіти в Україні відбулася і питання часу стало на часі, бо це є беззаперечний факт, що саме, недержавні ВНЗ стали вагомим фактором функціонування вищої освіти незалежної Української держави. І насамкінець, зауважимо, що мобільність і здатність сприймати, синтезувати та впроваджувати новітні технології у приватних вузах, поступово піднімає рівень викладання та їх престиж серед населення і наукових кіл України, а також залучення іноземних студентів до нашої країни.

Джерела

1. Про внесення змін до Закону України “Про захист суспільної моралі”: Закон України від 10 лютого 2015 року № 173-VII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 14. — Ст. 192.
2. Фініков Т. В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна / Фініков Т. В. — К.: Таксон, 2002. — 176 с.
3. В. Воронин Проблемы системы высшего образования / Освіта.ua від 19.09.2018, — (блоги).
4. Приватная высшая школа в объективе времени: украинский вариант: Монография / М-во образования Украины; / ХГИ “НУА”; Под. общ. ред. В. И. Астаховой. — Х., 2000. — 464 с.
5. Спільна декларація міністрів освіти Європи “Європейський простір у сфері вищої освіти”. — Болонья, 19 червня 1999 року. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_525
6. Нанівська, Є. В. Альтернативні джерела фінансування вищої освіти України [Електронний ресурс] / Є. В. Нанівська // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Інновації та традиції в сучасній науковій думці”. — Режим доступу : <http://intkonf.org/nanivska>.